

Ungaria au înființat la 15 Ianuarie o „*întreprindere centrală de presă*” ca societate pe acții cu 120.000 acții și capital fundamental de 3 milioane coroane. Această întreprindere alegând la muncă oameni de specialitate, remarcați ca adicți și zeloși creștini, intenționează să fie o presă a creștinismului ungar care să conducă presa întregii țării. Apelul lansat de acea întreprindere e subscris de persoane marcante ale vieții publice romano-catolice dela noi, profesori universitari, membrii ai casei magnaților, prelați, funcționari înalți ai administrației etc.

Cetind despre o așa mare întreprindere fără de zăbavă ne gândim la stările noastre. Vedem, că nu numai că nu avem bani, dar nici persoanele nu-și închiagă rândurile la muncă. Aceasta tot din cauza sărăciei. Dar asocierea e un mijloc de alungare a sărăciei. Pe toate terenele asocierea a dat rezultate uimitoare și trebuie numai ca și noi să fim tovarăși adicți ai ei. Cât ce am făcut lucrul acesta, — fiind împreună, — vom vedea, că primul lucru e să căutăm direcția adevărată ce avem s'o urmăm.

Acea direcție o poate nivela o presă cu adevărat bisericească, pusă în mâinile preoțimii, o presă, care până în amănunte e condusă de preoți și nu de laici.

Jertfa adusă de credincioșii eparhiei noastre an de an pentru susținerea bisericii și a școalelor.

E timpul suprem să o știm cu toții, ce jertfe aduce poporul credincios al eparhiei noastre pentru susținerea bisericii și a instituțiilor ei, în special a școalei noastre.

E bine să o știm, cu ce capital material contribuie câte-va sute de mii de credincioși la progresul religios-moral și cultural al unui frumos colț de țară, din care progres — pe lângă poporul nostru — cel mai mare folos îl trage înșasi țara. Știut e anume, că cei-ce se adapă din izvoarele vecinic vie ale bisericii și școalei, pe lângă bunurile neprețuite, ce și le agonisesc pentru ei înșiși, se formează totodată și de valoroși cetățeni ai țării, distingându-se prin alesele însușiri ale fricei de Dumnezeu, iubirii de țară, respectului de legi și a prețuirii muncii. Țara deci le are un mare folos.

Drept aceea ne-am hotărât să punem la dispoziția cetitorilor noștri datele statistice referitoare la dările, ce le plătesc credincioșii noștri an de an după bisericile și școalele lor.

Din datele, ce vor urma mai la vale se vede, că e de mare jertfa ce o aduc acești cre-

dincioși numai în formă de dări pentru biserică și școală, în mod mijlocit deci și pentru țară; dar jertfa lor câștigă în greutate prin faptul, că o aduc pe lângă și pe de-asupra acelor grele și multe sarcini, ce le supoartă din îndatoririle lor de cetățeni.

Cifrele reci de mai la vale ascund în sine mari și adânci înțelesuri.

Ele ne povestesc despre *spiritul de jertfă* a păturilor largi ale poporului, despre *sfortările uriașe* ce le face acest popor sărac, pentru a-și susține biserica și școala, despre *iubirea și alipirea fașă de acestea și adâncă înțelegere* a rosturilor noastre bisericești și culturale, din cari răsar fără îndoială marele sfortări și jertfe.

Tabloul, ce urmează este o icoană fidelă a sarcinilor, ce le poartă credincioșii noștri anual pentru susținerea bisericii și a școalei. Datele prezintă starea dela anul 1913, care cu unele schimbări provenite în cursul timpului ici-colo e identică cu cea de acum. Comunele eparhiei le grupăm în singuraticile protopopiate după mărimea sumelor, ce le solvesc acestea anual în darea bisericească, în darea de cult, apoi în ambele dări combinate, în fine după mărimea procentelor ce vin după darea directă; mai grupăm în o rubrică specială și numărul sufletelor din comunele bisericești. Datele privitoare la protopopiatul Panciovei nu ne stau deocamdată la dispoziție, dar îndată-ce le vom avea le vom publica.

1. Tractul Bisericii-albe.

Darea bisericească.

Comuna	Cor. fl.	Comuna	Cor. fl.	Comuna	Cor. fl.
Răcășdia	1983. 98	Naidăș	210. 22	Potoc	97. 06
Berzasca	1486. 22	Vrâniuț	200. 28	Vrani	90. 84
Biserica-albă	694. 64	Jertof	196. 02	Rusova-nouă	87. 91
Sichevița	639. 14	Berliște	191. 89	Ciorda	86. 24
Pojetea rom.	493. 06	Ciuchiciu	181. 92	Cărbunari	76. —
Gornea-Litbe.	464. —	Sasca mont.	113. 12	Mircovăț	68. 52
Iladia	298. 26	Slatina	106. 68	Nicolinț	53. 90
Șusca	248. 60	Rusova-veche	104. —	Coronini	50. 04
Bogodinti	230. 33	Sasca română	102. 16	Padina-Mateiu	50. —
Moldova-nouă	230. —	Petrilova	100. —	Macoviște	22. —

Dela Iam și Socolari n'au intrat date.

La rubrica dării bis. se observă, că comunele Cărbunari și Mircovăț și-au răscumpărat competențele diecezane; iar comunele: Coronini, Jertof, Macoviște, Moldova-nouă, Nicolinți, Padina Mateiu, Petrilova, Răcășdia, Slatina și Vrâni și-au răscumpărat convenția episcopescă.

Darea de cult.

Răcășdia	5598. —	Slatina	3256. 50	Sasca mont.	1406. —
Nicolinț	4181. 90	Potoc	3129. —	Rusova-veche	1240. —
Vrani	4037. 90	Mircovăț	3020. 88	Bogodinti	1206. 05
Iladia	3839. 40	Jertof	2272. 72	Rusova-nouă	977. —
Vrâniuț	3751. 31	Petrilova	1793. 56	Macoviște	824. 44

Comuna Cor. fil. Comuna Cor. fil. Comuna Cor. fil.
 Sasca-rom. 3720. — Berliște 1699. 17
 Ciuchicju 3646. 95 Ciorda 1480. —
 Comunele: Berzasca, Biserica-albă, Cărbunari, Coronini,
 Gornea-Liubcova, Moldova-nouă, Naidăș, Padina-Mateiu
 Pojejena-română, Sichevița și Șuşca nu susțin școli
 confesionale.

Suma totală a dărilor:

Răcășdia	7581. 98	Jertof	2468. 74	Biserica-albă	694. 64
Nicolinți	4235. 80	Petrilova	1893. 56	Sichevița	639. 14
Iladija	4137. 66	Berliște	1891. 06	Pojejena-rom.	493. 06
Vrani	4128. 74	Ciorda	1566. 24	Gornea-Liubc.	464. —
Vrăniuț	3951. 59	Sasca-mont.	1519. 12	Șuşca	248. 60
Ciuchiciu	3828. 87	Berzasca	1486. 22	Moldova-nouă	230. —
Sasca-rom.	3822. 16	Bogodintși	1436. 38	Naidăș	210. 22
Slatina	3363. 18	Rusova-veche	1344. —	Cărbunari	76. —
Potoc	3226. 06	Rusova-nouă	1064. 91	Coronini	50. 04
Mircovaț	3089. 35	Macoviște	846. 44	Padina-Mateiu	50. —

Marimea procentelor după darea directă.

Sasca-rom.	115%	Petrilova	32 %	Ciuchiciu	25-40%
Bogodintși	65	Vrăniuț	32	Iladia	25
Slatina	64	Vrani	30-83	Ciorda	24
Potoc	45	Jertof	30-5	Macoviște	20
Rusova-veche	35	Rusova-nouă	30	Berliște	18
Mircovaț	34	Nicolinți	26	Răcășdia	10

În Sasca-mont. se plătește darea de cult după dare,
 cl I. 8 cor., II. 4 cor., III. 3 cor.

Numărul tufletelor.

Moldova-nouă	4019	Vrăniuț	1540	Padina-Mateiu	910
Răcășdia	2890	Berzasca	1531	Bogodintși	835
Naidăș	2727	Slatina	1385	Șuşca	747
Sichevița	2603	Sasca-rom.	1373	Macoviște	694
Cărbunari	2163	Nicolinți	1165	Ciorda	676
Sasca-mont.	1912	Mircovaț	1087	Jertof	641
Ciuchiciu	1885	Berliște	1075	Biserica-albă	620
Vrani	1794	Coronini	1029	Rusova-nouă	416
Iladia	1723	Gornea-Liubcova	1002	Rusova-veche	373
Potoc	1550	Petrilova	936	Pojejena-rom.	933

(Urmează)

Ș T I R I

Personal. Prea Sfinția Sa părintele episcop *Dr E. Miron Cristea* a petrecut săptămâna aceasta la Budapesta, luând parte la ședințele Casei magnaților.

Inaugurarea statuii Regina Elisabeta în Caransebeș, va avea loc Duminecă în 5 Mai 1918 st. n. (Dumineca Paștilor) fiind de față ca reprezentant al Majestății Sale Alteța Sa Regală arhiducele *Albrecht*, precum și mai mulți miniștri. Alteța Sa va sosi la Caransebeș Sâmbătă noaptea. Va fi bineventat la gară Dușinecă la ora 10 a. m. din partea prim-comitelui *Dr Eöttevényi* și din partea primarului orașului *Bordan*. Urmează slujbete dumnezeiești în toate bisericile din Caransebeș. Inaugurarea statuii va fi la ora 11 și 1/2, roșind discursul festiv prim-comitele *Dr Eöttevényi*, urmează apoi vorbirea Alteței Sale regale arhiducele *Albrecht* și în fine în numele orașului va lua statuia în primire primarul *Bordan*. La ora 1 va fi prânz comun. La orele 3 d. a. se inaugurează tot prin Alteța Sa regală arhiducele *Albrecht* liceul de stat din loc, precum

și monumentul de dinaintea liceului, ridicat întru eternizarea memoriei studenților căzuți. Alteța Sa va părăsi orașul la orele 5 seara. În vederea acestor festivități se va constitui un comitet aranjat, compus dintre toți cetățenii orașului, fără deosebire de naționalitate.

Episcopul Dr Frențiu mitropolit. Ziarele din capitală ne aduc știrea, că Prea Sfinția Sa episcopul greco-cat. al Logojului *Dr Valeriu Traian Frențiu* are cele mai sigure șanse de a fi ales și confirmat mitropolit al Albei-Iulia și Făgăraș.

Necrolog. *Grigorie Vatres*, învățătorul penzionat din Berini, după îndelungate și grele suferințe a reposat în etate de 74 de ani Marți în 6 Februarie a. c. v. la 6 ore dimineața în comuna Vucova, unde locuia în timpul din urmă la ginerele său, la preotul *Avram Ciocoiu*. Rămășițele pământești a-le defunctului au fost transportate la Berini și înmormântate după ritul bisericii gr. ort. române Joi în 8 c. v. 12 oară din zi. Actul înmormântării l-a îndeplinit preoții: *George Ciocoiu*, *Hitiș*, *I. Crainic Unip*, *Al. Ioanovicu Cerna*, *Ioan Russu Blajova*, *G. Clecan Stamora-română* și *I. Ștefanescu* din Berini, care a ținut și cuvântarea funebă. Dintre învățătorii au luat parte *Vasilie Ciuta* din *Jebel* vechiul și cel dintâi amic al defunctului, învăț. *Ioan Prohab* cu copiii și fetele dela școala noastră conf., la care reșosatul a funcționat timp de 30 ani, apoi învăț. *Pavel Drinca* din Vucova, notarul *Albu* din *Stamora-rom.* Public mult din Berini și satele învecinate a dat cinstea cea mai de pe urmă bătrânului învățător, petrecându-l la mormânt.

Fi-ei memoria binecuvântată în veci! P. D.

Școala noastră poporală și darea culturală este titlul raportului oficios, ce l-a înaintat părintele asesor *Dr Gheorghe Ciuhandu* Consistorului eparhial din Arad în chestiunea atât de importantă, vitală și totodată dificilă a școlii noastre populare în vremile de astăzi. Pentru-ca toți factorii constituționali bisericești să cunoască în amănunte greutatea cu cari se luptă susținătorii opaițelor noastre de cultură, resfirate în toate satele eparhiei estinse a Aradului, și mai ales pentru-ca să vadă sporirea treptată dela 1907 incoaci a poverilor culturale, Consistorul din Arad a hotărât tipărirea acestui raport. Munca intențită, ce o desfășură cu pricepere, energie și cu rară diligență acest distins slujitor al bisericii pentru ridicarea nivelului cultural al credincioșilor noștri, se reoglindește și din broșura-raport a părintelui *Ciuhandu*. În numărul de astăzi al foii noastre începem să publicăm o dare de seamă și despre jertfa ce o aduc credincioșii eparhiei noastre pentru biserica strămoșească și pentru susținerea școlii noastre confesionale. Ne rezervăm dreptul, ca după terminarea acestei dări de seamă să revenim asupra chestiunii importante, ba putem zice vitale, a școlii noastre populare. Acum, când stăpânirea țării inarticulează legi pentru ajutorarea cu sute de milioane a celorlalte confesiuni din patrie, evidențierea jertfei aduse de poporul românesc nu numai pentru apărarea integrității patriei și a splendoarei tronului, ci și pentru susținerea focarului de cultură, care împreună cu maica biserică a dat țării fii atât de devotați, — este una dintre principalele preocupățiunile ale neamului nostru. Chestiuni de interes secundar, local sau personal, le înlătură popoarele conștii de importanța istorică a vremurilor, ce trăim. În locul acestora ajung să stăpânească în mod firesc mințile oamenilor mari problemele mari și vitale ale neamului, ai cărui conducători sunt, sau voesc să fie. Privind prin această prizmă raportul împreună-lucrătorului nostru *Dr Ciuhandu*, importanța lui este netăgăduită.

Agende epitropești

I

Coalele de ecvivalent sunt a se trimite fără amânare oficiului de dare competent, căci întrelăsarea fasionării datelor recerute se pedepsește cu asprimea legii.

II

Datele statistice epitropești au să se inainteze oficiului protopopesc în decursul lunii Februarie.

Nr. 905 B. ex 1918.

Notă oficială

Se aduce la cunoștința celor interesați, că examenul de cvalificațiune preotească s'a fixat pe 10 Martie a. c. stilul vechiu.

Deci, cei cari doresc să se supună la acest termin examenului de cvalificațiune preotească se provoacă, ca până la 5 Martie a. c. st. v. să-și inainteze Consistorului nostru petițiunile timbrate în regulă și ajustate cu următoarele:

1. Estras de botez.
2. Testimoniile anterioare studiilor teologice.
3. Absolutorul teologic.
4. Atestat despre ocupațiunea în timpul dela terminarea studiilor teologice.
5. Taxa (40 cor.) examenului de cvalificațiune.

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 10 Februarie 1918.

Consistorul diecezan

Nr. 654 E. ex. 1918.

Publicațiune

Consistorul diecezei gr. or. române a Caransebeșului dă în arendă pe calea ofertului în scris domeniul diecezan din Marghita-mare constător din circa 838 jugere pe anii economici 1918/19, 1919/20 și 1920/21.

Cei-ce doresc a lua în arendă acest domeniu să se adreseze numitului Consistor diecezan pentru a li-se trimite condițiunile de esarendare.

Ofertele împreună cu vadiul în bani gata, sau în hârtii de valoare acceptabile, au să între la subsemnatul Consistor diecezan până în 1 Maiu stilul nou 1918.

Ca vadiu e satorită suma de 10% din arenda oferită pe periodul de 3 ani.

Consistorul eparhial își rezervă dreptul a

decide liber asupra ofertelor și a respinge ori și care ofert necorespunzător fără nici o motivare.

Caransebeș, din ședința consistorială, ținută în 31 Ianuarie 1918.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *preot* din **Percosova** devenit vacant prin resignarea preotului Iuliu Nediciu, pe baza decisului consistorial din 6 Noemvre Nr. 6171-B ex. 1917 se publică concurs cu următoarele emolumente:

1. Una sesiune completă cu intravilanul de sub Nr. 6 și estravilanul de circa 700□.
2. Stola îndatinată.
3. Comuna n'are locuință parohială, deci va avea a-se îngriji alegându preot.

Recurenții sunt poftiți a-se prezenta în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și predică, dar nu în ziua de alegere, cu prealabila încuviințare a Prea On. Domn protopresbiter.

Iosif Mărgan

preș. com. par.

Iuliu Nedici

preot, ca not. adhoc.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Nr. 7641 B ex 1917.

Acest concurs se publică cu adausul, că parohia e de clasa a treia (III) și că pe baza, alineatului ultim din § 29 al regulamentului pentru parohii și pe baza decisului consistorial ddto 3 Martie și respective 12 Aprile 1914 Nr. 4058, ridicat și la valoare de conclusișodal cu conclusul Nr. prot. 33 ex. 1914 se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte legală a dotațiunei preotești.

Caransebeș, din ședința consistorială, ținută în 10 Ianuarie 1918.

Consistorul diecezan.

Mersul trenurilor.

(Valabil din 1 Ianuarie 1918).

Pleacă:

Cătră Temesvár (Timișoara)	personal	3 ⁴⁵
"	accelerat	5 ⁴⁵
" Budăpest	personal	4 ⁵⁷
" Orsova	personal	11 ¹⁶
"	accelerat	10 ³⁰
" Hátaszeg (Hateg)	personal	11 ³⁰
" Bauczár (Bouțar)	personal	6 ²⁵

Sosește:

Dela Temesvár (Timișoara)	personal	10 ⁴⁵
"	personal	9 ⁵⁵
" Budăpest (Budapesta)	accelerat	10 ³⁰
" Orsova	accelerat	5 ³³
"	personal	4 ⁴⁰
" Hátaszeg (Hateg)	personal	4 ³⁰
" Bauczár (Bouțar)	personal	6 ²⁵

Unde minutele sunt subliniate însemnează timpul dela 6 ore seara până la 6 ore dimineața.